

KONDÁS KORNÉL¹**A terrorizmus, mint a védelmi igazgatás rendszerét befolyásoló tényező****Terrorism, as the influential factor of the defence management system****Absztrakt**

A szerző a cikkben bemutatja a terrorizmus (mesterséges eredetű biztonsági kihívás) hatását, hazánk védelmi igazgatás rendszerére. Részletezi, hogy napjainkban a terrorizmus milyen formái fenyegetik leginkább hazánkat és az Európai Unió többi tagországát. Bemutatja és részletezi hazánk jelenleg hatályos védelmi igazgatási rendszerét és elemzi, hogy a nem természetes eredetű, az ember által végrehajtott erőszakos terrorcselekmények milyen hatással vannak hazánk védelmi igazgatás rendszerére, és az milyen erőket, eszközöket és módszereket ismer a megelőzésre és a bekövetkezett erőszakos cselekmények felszámolására.

A szerző ismerteti a terrorizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos hazai jogszabályokat, részletesen elemzi Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájának ezzel összefüggő területeit, bemutatja hazánk védelmi igazgatási rendszerét és a terrorizmus elleni feladatait. Értelmezésre kerülnek, hogy milyen katasztrófavédelmi feladatok kerültek a vonatkozó jogszabályokban meghatározásra egy bekövetkezett terrorcselekmény esetén.

A cikk rávilágít arra, hogy napjainkban milyen új biztonsági kihívásokkal kell számolnia, felkészülnie és megküzdenie Magyarországnak. Feltárásra kerül a cikkben, hogy a biztonsági kihívások között az egyik legfontosabb, a terrorizmus elleni felkészülés. Közlésre kerül, hogy jelenleg a terrorizmusnak milyen formái ismertek, említésre kerül a közelmúltban végrehajtott néhány külföldi terrorcselekmény. A szerző a cikkben ismerteti a jogszabályok, valamint a végrehajtandó feladatok tartalmát egy bekövetkezett terrorcselekmény végrehajtását követően, ami segítséget nyújt annak megértésében, hogy a védelmi igazgatás rendszere

¹ r. hadnagy, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság, Miskolci Rendőrkapitányság Avasi Rendőrőrs email: kondaskornel@gmail.com

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

mennyire felkészült és működőképes egy ilyen cselekmény bekövetkezése esetén is.

Abstract

The author presents the (artificial origin security challenge) influence of terrorism for our country's defend management system. He details what types of terrorism are threatening nowadays our country and the other members of the European Union. He presents and details the present valid defend management system of our country and analyzes the impacts of the not natural origin, but man made violent terror acts on our country's defence management system and what type of forces, solutions and methodes are known for preventing and elimination of happened violence acts.

The author presents the domestic Rules of Law against the terrorism, and analyzes detailed the related fields of the Hungarian National Security Strategy and demonstrates our country's defend management system and its tasks against terrorism. He shows all disaster management tasks defined in Rules of Law, in case of terror attack.

The article highlights what type of new security challenges has to face with, prepare and fight with Hungary. He shows that the preparation against the terrorism, is one of the most important security challenges and what forms of terror acts are known and tells some recent terror attack. The author presents the Rules of Law and the related tasks in case of a terror happening, which helps to understand how prepared and operable the defend management system in case of terror attack.

BEVEZETÉS

Hazánk a nemzeti és a szövetségi védelmi képességének fenntartásában és fejlesztésében a saját erejére, nemzetgazdaságának erőforrásaira, a Magyar Honvédség felkészültségére és elszántságára, a rendvédelmi és más szervek közreműködésére, állampolgárainak a haza védelme iránti hazafias elkötelezettségére és áldozatkészségére, továbbá a szövetséges államok és fegyveres erők együttműködésére, valamint segítségnyújtására épít.

A honvédelem komplex rendszerként értelmezhető. Ennek a rendszernek civil elemeit a védelmi igazgatás, a polgári védelem (a lakosság és az anyagi javak oltalmazása), a katasztrófavédelem, a nemzetgazdaság stratégiai erőforrása; katonai elemeit a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek alkotják.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

Ma az országnak egy olyan stabil védelmi igazgatási rendszere van, amely a jogszabályalkotástól elindulva egészen a konkrét védelmi feladatok központi koordinációjáig képes biztosítani – különleges jogrend időszakában is – a különböző hatalmi centrumok számára a döntéshozatalukhoz szükséges, megalapozott javaslatokat.²

A BIZTONSÁGI KOCKÁZATOK ÚJ DIMENZIÓI

A BIZTONSÁGI KIHÍVÁS FOGALMA

Egy országnak, egy társadalomnak működése során számtalan megoldandó problémával kell szembenéznie. Bár ezek többségét a modern állam képes megoldani, vannak olyan veszélyes események és folyamatok, amelyek elhárításához nem elégségesek az eszközei. A biztonsági kihívások közé azokat a veszélyeket soroljuk, amelyekről egy társadalom úgy véli, hogy elhárításához vagy megváltoztatásához rendkívüli intézkedésekre van szükség. Biztonsági kihívások a világban egy államot, egy társadalmat igen különböző területen érhetnek.

Keveredhet háborúba (katonai biztonság), bekövetkezhet államellenes puccs (politikai biztonság), gazdasági válság (gazdasági biztonság), természeti katasztrófa (környezeti biztonság) vagy tömeges bevándorlás (társadalmi biztonság). Attól függően, hogy egy-egy veszély bekövetkeztét milyen közelinek, illetve negatív hatásában milyen mértékűnek ítéli meg egy társadalom, kockázatról, potenciális fenyegetésről és közvetlen fenyegetésről beszélhetünk.

A BIZTONSÁGI KIHÍVÁSOK TÍPUSAI

Származásuk szerint a biztonságot fenyegető kihívások két nagy csoportba sorolhatók: vannak természetes és mesterséges eredetűek. Az elsőhöz tartoznak a természeti jelenségek által előidézett katasztrófák (földrengés, árvíz, szélsőséges időjárás), amelyek az emberi tevékenységtől függetlenül jelentkeznek. Ezeknek az emberiség még ma is többé-kevésbé ki van szolgáltatva. A mesterséges eredetű kihívásokat gondatlanságból vagy tudatosan az emberi, a társadalmi tevékenység hozza létre. Ide tartoznak a háborúk, a fegyveres konfliktusok, a nemzetközi terrorizmus és a szervezett bűnözés, a kábítószer- és fegyverkereskedelem, a gazdasági problémák, a környezetszennyezés és az ökológiai egyensúly megbontása. Mindezekkel szemben ma már rendelkezünk bizonyos védekezési képességgel, de az – az ilyen típusú kihívások és kockázatok összetett jellege miatt – nem mindig működik hatékonyan.

² Szentés László (2014): Magyarország Védelmi Igazgatása a Közigazgatás Új Környezetében. Budapest, Zrínyi Kiadó

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

A kihívások méretük szerint lehetnek globális (az egész világra kiterjedő), kontinentális (egyetlen földrészt érintő), regionális vagy szubregionális (adott kontinens vagy régió bizonyos területét érintő), illetve lokális (helyi) kihívások.

MAGYARORSZÁG NEMZETI BIZTONSÁGI STRATÉGIÁJA

A Kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata alapján megalkotta Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiáját, és egyben az addig hatályban lévő Magyar Köztársaság nemzeti biztonsági stratégiájáról szóló 2073/2004. (IV. 15.) Korm. határozat hatályát veszítette. A Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájában megjelölt új típusú kihívások és kockázatok között – a növekvő előfordulási gyakoriságú katasztrófák mellett – hangsúlyosan szerepel a terrorizmus jelensége is, amely a katasztrófaeseményekhez hasonlóan nem ismer határokat, hatása mind nemzeti, mind regionális, mind szélesebb, nemzetközi szinten is jelentkezik. Jól bizonyítja ezt a 2001. szeptember 11-i terrortámadás óta bekövetkezett, vagy az arra hivatott állami szervek által éppen megghiúsított terrorcselekmények jelentős száma is.

A terrorizmus korunk jelentős globális fenyegetése marad, amely térben és időben eltérő és folyamatosan változó módon jelenik meg, és veszélyezteteti hazánk szövetségi rendszerét és értékrendjét. Magyarország terrorveszélyeztetettsége alacsony, ugyanakkor külföldi eredetű vagy a külföldi magyar érdekeltségek elleni fenyegetettséggel számolni kell. Emellett külföldi terrorcselekményeknek is lehetnek hazánkat érintő biztonsági és gazdasági következményei. A terrorizmus csak a globális, regionális és nemzeti kihívásokhoz igazított, összehangolt intézkedésekkel küzdhető le. Ezért nemzeti érdek, hogy Magyarország továbbra is részt vegyen a terrorizmus elleni nemzetközi fellépésben, a nemzetközi terrorellenes szervezetrendszer fejlesztésében, valamint az ENSZ, az EU és a NATO vonatkozó erőfeszítéseiben. Sikeres belföldi terrorellenes tevékenység sem képzelhető el kétoldalú és multilaterális együttműködés nélkül. Nemzeti szinten összkormányzati tevékenységre, az intézmény- és képességrendszer erősítésére, a hatáskörök összehangolására, horizontális koordinációra, a kockázatelemzési, -kezelési, tájékoztatási módszerek és eljárások egységesítésére van szükség.

A terrorizmus elleni fellépés integrált megközelítésben egyszerre szolgálja a megelőzést, a terrorizmus felszámolását, a védelmi képességek megerősítését és a felkészülést a veszélyhelyzetekre.

A megelőzésben kiemelt szerepet kap a terrorizmust kiváltó okok kezelése, a szélsőségek elleni fellépés, a szegénység elleni küzdelem, a hatékony kormányzás támogatása, az emberi jogok, a jog uralma és a demokratikus alapértékek tényerésének elősegítése. A terrorizmus felszámolása során a terrorcselekmények felderítése és megakadályozása, a terrrorszervezetek felderítése és a személyek felelősségre vonása mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a terrorizmust elősegítő vagy ahhoz kapcsolódó illegális cselekmények, a tömegpusztító fegyverek elterjedése és a terrorfinanszírozás megakadályozására is.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

A védekezés kiemelt területe a terroristák potenciális célpontjainak védelme és az ország biztonságának erősítése, különös tekintettel hazánk kritikus infrastruktúrájára.

A veszélyhelyzetekre való felkészülés az érintett szervezetek felkészítése és együttműködésének összehangolása mellett a társadalom felkészítését és tájékoztatását, az áldozatvédelmi rendszerek kiépítését követeli meg.³

MAGYARORSZÁG A BIZTONSÁGÁT KÉT ALAPVETŐ PILLÉRRE ÉPÍTI

- nemzeti önerejére,
- az euroatlanti integrációra, és a nemzetközi együttműködésre.

HAZÁNK VÉDELME NEK LEHETŐSÉGEI

- civil elemei (védelmi felkészítés és mozgósítás) a védelmi igazgatás, a polgári védelem (lakosság és anyagi javak oltalmazása), a nemzetgazdaság stratégiai erőforrásai,
- katonai elemei (fegyveres biztonsági rendszer) a fegyveres erő (Magyar Honvédség), a rendőrség (Országos Rendőr-főkapitányság, Terrorelhárítási Központ), a nemzetbiztonsági szolgálatok, az egyéb rendvédelmi szervek (Nemzeti Adó- és Vámhivatal, büntetés-végrehajtási szervek, Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság).

A TERRORIZMUSRÓL ÁLTALÁBAN

A TERRORIZMUS FOGALMA

A terrorizmus – a szó a latin *ijedség*, *rémület* jelentésű főnévből származik – végigkísérte az emberiség történetét. A „társadalomra kényszerített rettegés” értelmében a kifejezés a nagy francia forradalom – a jakobinus diktatúra – óta használatos. Bár a fogalomnak nincs olyan nemzetközi jogi definíciója, amellyel kapcsolatban széles körű egyetértés alakult ki, tartalmilag a terrorizmus fegyvertelen, civil emberek vagy vagyontárgyaik ellen politikai szándékból elkövetett, válogatás nélküli erőszakot jelent. A közös definíció hiányában a nemzetközi jog azt igyekszik meghatározni, hogy mi nem terrorizmus. Így az idegen megszállás ellen vívott nemzeti felszabadító és függetlenségi harcot, a demokratikus és emberi jogok érvényesülése érdekében felvállalt küzdelmet a nemzetközi jog nem tekinti terrorista cselekménynek. A nemzetközi dokumentumok azt is hangsúlyozzák, hogy a terrorizmus nem köthető egyetlen valláshoz, nemzetiséghez vagy kultúrához sem, és ilyen állítás nem igazolható azzal sem, ha ezek nevében követnek el ilyen cselekményeket.

³ A Kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

A „terrorizmus” definíció négy főelemet tartalmaz:

- nem az állami szintű szeplők által elkövetett,
- elsősorban fegyvertelen állampolgárok ellen irányuló,
- politikai célok kikényszerítése érdekében alkalmazott,
- erőszak vagy erőszakkal történő fenyegetés.

⁴A TERROR-t betűszóként is használva, jól körülhatárolhatóak a terroristák stratégiájának fő elemei:

T	ervezz
E	elrettents
R	obbants
R	ombolj
O	kozz pánikot
R	eklámozz

A felsorolásban szerepel a robbantás, mert ez a leggyakoribb, nagy pánikot keltő, jelentős járulékos hatással bíró, nehezen kivédhető, „látványos” és „hagyományos” mód. Azonban a terroristák arsenálja sokkal szélesebb skálán mozgó eszköz- illetve elkövetési mód-szereket tartalmaz. Tömegpusztító fegyverek elterjedése miatt tovább bővült a terroristák eszköztára. A technikai fejlődés eredményeként szinte bárki találhat az Interneten különböző fegyverek előállításához szükséges „recepteket”; a határok átjárhatósága, külföldről, például a poszt-szovjet államokból irányuló fegyvercsempészete is megkönnyíti a terroristák dolgát. (Itt szeretném megjegyezni, hogy a volt Szovjetunió felbomlását követően az utódállamok némelyikében rövidebb-hosszabb időre ellenőrizetlenül maradtak a hadsereg egyes elemei teljes arsenáljukkal együtt, fegyvergyárak összes berendezésükkel és technológiai titkaival.)

Minden ország büntető törvénykönyve tartalmazza azt, mit tekint az adott társadalom terrorcselekménynek, illetve terrorista tevékenységnek. A cselekmények között leggyakrabban a következőket találhatjuk: gyilkosság, túszejtés, repülőgép-eltérítés, autóba rejtett pokolgépek, öngyilkos bombarobbanás, merénylet és tömeggyilkosság. Vagyis többnyire olyan, politikai okokból elkövetett cselekményeket jelölnek meg terrorista cselekményként, amelyek egyébként is bűncselekményeknek minősülnek. Továbbá terrorista tevékenység-

⁴ Horváth Galina Vlagyimirovna (2011): A tűzoltóság szerepe terrorcselekmény bekövetkeztekor. Hadmérnök, 2011. március VI. évfolyam 1. sz. pp. 145-154.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

nek tekintik a terrorista csoporthoz való tartozást tagként vagy vezetőként, a terrorista cselekmények és szervezetek pénzügyi és egyéb támogatását, a közvélemény megfélemlítését vagy fenyegetését, a létfontosságú köz- vagy magánszolgáltatások és rendszerek megrongálását is.

Jelenleg a „tömegpusztító-fegyverek” kifejezés a nukleáris, biológiai, vegyi, valamint radiológiai fegyverekre vonatkozik. A nukleáris fegyver – olyan fegyver, amelynek az energiája atommag átalakulásból származik. Két típusa kétféle magátalakulást használ fel: az atombomba esetén maghasadás következtében, a hidrogénbomba esetén magfúzió következtében az atommag kötési energiája szabadul fel, amelynek rendkívül nagy pusztító ereje van: egyetlen ilyen fegyver is képes elpusztítani egy várost. A terrorakciók során egyelőre még nem került sor a nukleáris fegyverek használatára. A biológiai fegyverek – vírusok, baktériumok vagy más élőlények, illetve biológiai úton előállított és biológiailag különösen aktív szerves vegyületek (például mérgek, pszicho-kémiai szerek), melyeket a támadás, vagy ezzel való fenyegetés céljából hoztak létre, illetve e célra alkalmaznak. Az egyik lehetséges felhasználásuk – vagy a felhasználással való fenyegetés – a terrorizmus során. Vannak ember elleni, illetve mezőgazdasági növény- és állatállomány elleni biológiai fegyverek, amelyeket háborús alkalmazásban szintén tömegpusztító fegyvereknek tekintünk.

A *biológiai fegyverek* egy része az áldozatok körében magas halálozási rátát okozó, halálos fegyver. Más részük nem halálos, ezek az áldozatok körében ideiglenes harcképtelenséget, betegséget, hallucinációt, tudatzavart stb. okoznak, de nem ölnek. Mivel azonban a hatás nagymértékben dózis-függő, és a gyakorlatban a hatóanyag dózisa sosem mérhető gyógyszerészeti pontossággal, ezért e két kategória a katonai-politikai döntéshozók akarata ellenére is összemossódik.⁵

A *vegyi fegyver* az emberi egészségre ártalmas, maradandó sérülést vagy halált okozó, katonai felhasználásra előkészített vegyi anyagok gyűjtőneve. Egy vegyi anyag akkor alkalmas harci felhasználásra, ha kellően mérgező, viszonylag könnyen kezelhető, megfelelően stabil, illetve könnyen és nagy mennyiségben előállítható. A vegyi fegyver használatára terroristák által, sajnos, már sor került. Az AumSinrikjo szekta tagjai 1994. június 27-én követték el az első tömeges, száringáz támadást Japánban, Macumoto városának metróhálózatában és a terrorakciónak hét halottja volt. 1995. március 20-án hajtották végre ugyancsak szarin ideggázzal a tokiói metró-támadást, amelyben 12-en haltak meg és 5 000-en szenvedtek gázmérgezést.⁶

A *radiológiai fegyver* olyan eszköz, melynek célja a sugárzással való támadás, vagy az ellenség életterének, ivóvíz és táplálékforrásainak sugárzással való tönkretétele. A gyakor-

⁵ Horváth Galina Vlagyimirovna (2011): A tűzoltóság szerepe terrorcselekmény bekövetkeztekor. Hadmérnök, 2011. március VI. évfolyam 1. sz. pp. 145-154.

⁶ Horváth Galina Vlagyimirovna (2011): A tűzoltóság szerepe terrorcselekmény bekövetkeztekor. Hadmérnök, 2011. március VI. évfolyam 1. sz. pp. 145-154.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

latban az úgynevezett piszkos bomba jellegű fegyvereket sorolják e kategóriába. E fegyverek hagyományos (kémiai) robbanóanyagot használnának sugárzó anyag (például atomerőművek fűtőanyaga) szétszórására. Ennek használata maradandóan lakhatatlanná tenné az érintett területet és politikailag is elfogadhatatlan volna. Azonban e fegyvertípus vonzó lehet terrorista szervezetek számára, melyek ugyan nem képesek a nukleáris fegyvert készíteni vagy megszerezni, de egy-egy piszkos bomba bevetésével egész nagyvárosokat tehetnének lakhatatlanná. A piszkos bombákat potenciális pusztító erejük miatt tömegpusztító fegyvernek tekintik. A radioaktív anyagok tudományban, gazdaságban, medicinában való széleskörű használata ahhoz vezetett, hogy lehetőség nyílt alkalmazásukra a bűnözők, illetve terroristák által. Ehhez hozzájárulnak politikai perturbációk, amelyek során gyengül vagy megszűnik a radioaktív-források sértetlenségének ellenőrzése. Érdekességként megemlíteném, hogy ennek ellenére egyelőre nem történt a radiológiai bűnözés terén robbanásszerű növekedés. Csecsenföldön – ahol szintén megmaradt 19 intézményből származó több mint 100 különböző sugárforrás, radioaktív hulladéktárolók stb. – sem történtek ilyen jellegű terrorcselekmények, bár volt néhány „terrorgyanús” esemény. A leghíresebb (de nem az első vagy egyetlen) 1995-ben történt, amikor a moszkvai Izmajlov parkban találtak Csecsenföldről szállított sugárzó konténert, amiről maga a terroristavezér Baszajev adott tájékoztatást, pánikkeltés céljából. 1999-ben, pedig Gudermesz város környékén két, robbanáshoz előkészített, radioaktív hulladéktárolóból lopott vashordó került elő.⁷

Mivel a terroristák a cselekmény tervezése és kivitelezése során totálpusztításra, az emberi életben, anyagi javakban történő károkozásra, a médiafigyelem felkeltésére, megfélemlítésre és kaotikus állapotok előidézésére törekszenek, elmondható, hogy a dominóhatás nemcsak újabb és újabb robbantásokkal valósulhat meg, hanem vegyi, biológiai fegyverek, „piszkos bomba” alkalmazásával, illetve a kritikus infrastruktúra elleni támadásokkal is.

A TERRORFENYEGETETTSÉGRŐL

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a világ, különböző térségeinek terrorfenyegetettsége igen eltérő. 2001. óta a világ terrorcselekményeinek mintegy nyolcvan százalékát a közel-keleti és dél-ázsiai térség országaiban követték el: ezek a régiók adták a terrorizmus halálos áldozatainak mintegy nyolcvan százalékát is. A legtöbb halálos áldozatot követelő terrortámadásra az Egyesült Államokban került sor: 2001. szeptember 11-én az al-Káida nevű terrorszervezet repülőgépekkel hajtott végre öngyilkos terrortámadást a New York-i Világkereskedelmi Központ (World Trade Center) és az amerikai hadügyminisztérium (Pen-

⁷ Horváth Galina Vlagyimirovna (2011): A tűzoltóság szerepe terrorcselekmény bekövetkeztekor. Hadmérnök, 2011. március VI. évfolyam 1. sz. pp. 145-154.

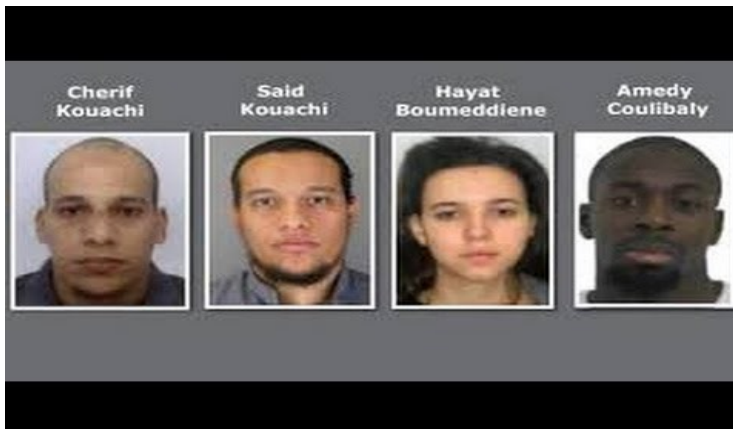
HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

tagon) washingtoni épülete ellen, ami csaknem 3 000 halálos áldozatot követelt. A merényletben kilencven nemzet állampolgárai veszítették életüket.

Európában évente átlagosan mintegy ötszáz terrorcselekményt jegyeznek fel, ezek többségét – átlagosan 85%-át – a spanyol és francia szeparatista mozgalmak fegyveres szervezetei követik el. A terrorcselekmények mintegy 5%-a a szélsőbaloldali mozgalmak számlájára írható, főként Spanyolországban, Olaszországban és Görögországban. Jóllehet a 2004. március 11-i, 191 halálos áldozatot követelő madridi, és a 2005. július 7-i, 56 halálos áldozatot követelő londoni terrortámadásokat követően az európai közvélemény igen súlyos fenyegetésként érzékeli a szélsőséges iszlám terrorszervezetek tevékenységét, 2006. és 2008. között mindössze 5, általuk elkövetett terrorcselekményt jegyeztek fel az Európai Unió tagállamai.

A francia satirikus lap a Charlie Hebdo szerkesztősége elleni párizsi terrortámadás, [2015. január 07-én](#), szerdán történt, amikor két [dzsihádist](#)a fegyveres, [Saïd](#) és [Chérif Kouachi](#) megtámadta a hetilap [párizsi](#) szerkesztőségét. A támadásban 12 személy halt meg és további 11-en megsebesültek. A támadók két napi üldözés után [Dammartin-en-Goële](#) iparterületén egy nyomda épületébe vették be magukat. A Kouachi fivérekkel kapcsolatban álló [Amedy Coulibaly](#) csütörtök reggel [Montrouge](#)-ban lelőtt egy rendőrt és megsebesített egy embert, majd egy nappal később négy embert megölt és tizenötöt túszul ejtett egy [kóser](#) szupermarketben. [Január 9-én](#), pénteken délután a rendőrség a két helyszínen közel egyidejűleg indított akciókban végzett a támadókkal, és kiszabadította a túszokat.

1. ábra: A 2015-ös párizsi terrortámadás elkövetői

A halálos áldozatok száma összesen 20 (köztük a három támadó), a sebesültek száma 21 volt, közülük több súlyos sérült. Ezzel ez volt Franciaország legtöbb halálos áldozattal

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

járó [terrorcselekménye 1961.](#) június 18. óta, amikor 28-an hunytak el egy vonaton történt robbantás következtében.

A végrehajtott terrortámadás új taktikát jelez: azt mutatja, hogy a terroristák egyszerre több helyszínen zajló támadást is indíthatnak, amely akár több napig is eltarthat.

Európán belül Kelet-Közép-Európa a legkevésbé terrorfenyegetett térség, jóllehet politikailag motivált – például Molotov-koktéllal (benzinnel töltött palackkal) elkövetett – támadásokra ezekben az országokban is volt már példa.

A fenyegetettség komoly mértékben függ attól is, milyen típusú terrorizmussal állunk szemben. A világ terrorcsoportjainak túlnyomó többsége napjainkban is a „lokális terrorizmus” kategóriájába tartozik, vagyis csupán nemzeti szinten tevékenykedik, nem fenyegetve más országokat (például a baszk ETA). Bár a fennmaradók egy részének hatóköre regionális, esetleg régiókon is átívelő, az esetek túlnyomó többségében itt is viszonylag pontosan behatárolható az a terület, amelyet fenyegetnek (ilyenek például a közel-keleti terroristacsoportok). 2001 szeptembere óta számolnunk kell az úgynevezett globális terrorizmussal is, ám az ilyen csoportok és szervezetek száma rendkívül csekély az előbbi kategóriákhoz képest (például az al-Káida).

A jövő szempontjából a nemzetközi közösség számára azok a terrorszervezetek jelentik a legnagyobb kihívást, amelyek nem csupán hagyományos, hanem tömegpusztító (biológiai, vegyi vagy nukleáris) fegyverekkel is képesek lehetnek terrortámadásokat elkövetni.

A TERRORIZMUS ELLENI KÜZDELEM

A terrorizmus elleni küzdelem terén jóval nagyobb az egyetértés a nemzetközi közösségen belül. Általánosan elfogadott, hogy a jelenséggel szemben csak összetetten – rendészeti-adminisztratív, jogi, hírszerzési-titkosszolgálati, politikai-diplomáciai, gazdasági-pénzügyi, társadalompolitikai, kommunikációs és katonai eszközöket egyaránt felhasználva – lehet igazán hatékonyan fellépni. A rendészeti adminisztratív eszközök közé tartozik például a terrorakciók szempontjából vonzó célpontok fokozott védelme, a jobban koordinált vízumkiadás és a határrendészet szigorítása. A jogi lépések jó példái a különböző terrorelenes törvények. A politikai-diplomáciai erőfeszítések azt célozzák, hogy minél több ország csatlakozzon a nemzetközi terrorizmusellenes küzdelemhez. A gazdasági-pénzügyi intézkedések fő célja a terrorizmus finanszírozásának megakadályozása, például az adóparadicsomok felszámolása, a számlák ellenőrizhetőbbé tétele, és általában a kétes tevékenységek fedőszerveként működő szervezetek fokozottabb ellenőrzése.

A társadalompolitika terén az államok a terrorizmust tápláló, kiváltó vagy toleráló társadalmi jelenségekkel szállnak szembe. Például a rasszizmussal, az előítéletekkel szembeni fellépéssel, a terrorizmusra fogékony rétegek társadalmi beilleszkedésének elősegítésével, vagy annak tudatosításával, hogy a terrorizmus elleni küzdelem nem civilizációk vagy vallások ellen folyik. Ez utóbbi tudatosításában kulcsszerepe van a kommunikációnak, amely

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

emellett azt is igyekszik megmagyarázni, hogy a konfliktusok és a politikai viták megoldásának elfogadhatatlan eszköze a terrorizmus.

Abban is egyetértés mutatkozik, hogy a terrorizmus elleni küzdelemnek három kulcsfontosságú területe van:

- a védekező – az emberek, a közélet, az épületek, az ellátási hálózatok sebezhetőségének csökkentésére irányuló – terrorizmus-elhárítás,
- a terrortámadások megelőzésére irányuló – a terroristák azonosítása, feltartóztatása és felszámolása útján történő – terrorizmus-felszámolás,
- a terrortámadást követően kialakult katasztrófahelyzet vagy sükséghelyzet megoldását és stabilizálását célzó következménykezelés.

Fontos azonban azt is tudnunk, hogy a terrorizmus nem számolható fel véglegesen, csupán visszaszorítható és fenyegetésének mértéke csökkenthető.

VÉDELMI IGAZGATÁS

FOGALMA, CÉLJA

A védelmi igazgatás a háborúban, katasztrófák estén vagy más rendkívüli helyzetekben (időszakokban) az állam és a közigazgatás működését irányító hierarchikus felépítésű közigazgatási szervezet. Ha a védelmi igazgatást az ország teljes védelme, azaz a honvédelem rendszere oldaláról vizsgáljuk, akkor fogalma a következőképpen határozható meg: „A védelmi igazgatás az ország civil rendszerének meghatározó eleme, az ország védelmi felkészítését irányító, szervező, koordináló kormányzati-közigazgatási rendszer.”⁸

A Hadtudományi Lexikon szerint a védelmi igazgatás *célja*: „... a honvédelmi felkészítésben, az ország háború alatti vagy rendkívüli időszakok idején való működésének biztosításában részt vevő szervek tevékenységének szervezése, összehangolása, irányítása a rájuk háruló honvédelmi feladatok hatékony és szakszerű végrehajtása érdekében.”⁹ Amint a fogalomból látható, a hadtudomány a korábbi évtizedekben kizárólag a honvédelem érdekében létrehozott szervezet- és feladatrendszerként jellemezte a védelmi igazgatást, azonban a XXI. század elején a nem katonai, de kihatásukban ugyanúgy jelentős fenyegetések és biztonsági kihívások kezelését ezen szervezetrendszer hivatott irányítani, koordinálni, támogatni.

⁸ Németh Sándor - Dr. Patyi Sándor: Védelmi felkészítés és az országmozgósítás, Új Honvédségi Szemle, Hadművészet Budapest, 1997/10. szám (részidézet).

⁹ Hadtudományi Lexikon Budapest, 1995. ISBN 963 04 5226 X (II. kötet).

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

A VÉDELMI IGAZGATÁS

Az országvédelem polgári biztonsági rendszerének meghatározó eleme az ország védelmi felkészítését irányító és állami apparátus, amelyet összefoglalóan védelmi igazgatásnak nevezünk.

Az állam komplex védelmi feladatának megvalósítására létrehozott, vagy e feladatra kijelölt közigazgatási szervek rendszere által végzett végrehajtandó, rendelkező tevékenység, amely magába foglalja a felkészítés-, a minősített időszakok, valamint az ezeket megelőző helyzetek honvédelmi, polgári védelmi, védelemgazdasági és katasztrófavédelmi feladatainak tervezésére, szervezésére és végrehajtására irányuló állami feladatok összességét.

A minősített helyzetek (veszélyhelyzet, szükségállapot, rendkívüli állapot, megelőző védelmi helyzet, váratlan támadás) mindegyike olyan rendkívüli veszély megjelenésével jár, amelynek elhárítása szükségessé teszi a társadalom erőinek koncentrációját, a társadalom közös fellépésének állami irányítását és koordinációját. A társadalom védekezési igénye az erők és az irányítás olyan mértékű centralizációját igényli, amely ellentmondásban áll az alkotmányos alapon szerveződő önkormányzatok függetlenségével, az állampolgárok szabadságjogainak gyakorlásával és a piacgazdaság szereplőinek törekvésével. Az ellentmondás azonban csak látszólagos. Az országvédelem centralizált irányítási igényeit az alkotmányos alapon szervezett védelmi rendszer elégíti ki. A védelmi igazgatáson belül megkülönböztethetők a szakigazgatási feladatokat és az általános igazgatási feladatokat ellátó védelmi igazgatási szervek.

Egy ország veszélyekre való felkészülését, az azok elleni védekezés módját mindig meghatározta annak földrajzi elhelyezkedése, természeti adottságai, a potenciálisan megjelenő veszélyeztető tényezők, és ezen túlmenően a társadalmi, politikai, gazdasági fejlettsége. Minden korban alapvető törekvése volt az államoknak, hogy polgárait megvédjék a veszélyektől. Az emberek védelmére a történelem folyamán számtalan államilag kialakított vagy az önkéntességen alapuló védelmi szerv, szervezet és intézményi rendszer alakult ki. Napjaink egyik alapvető gondoskodási formája, a polgári védelem, amelynek kialakulása a múlt század második felére tehető. Kialakulásakor, és azóta folyamatosan, célkitűzései közé tartozik az emberi élet és az emberi élet fenntartásához szükséges alapvető anyagi javak védelme. Eszmeisége megtalálható a legtöbb hazai és nemzetközi hivatásos és civil szervezet célkitűzései között. Feladatainak végrehajtásában szinte minden védelmi szerv, szervezet, és maguk az állampolgárok is tevékenyen részt vesznek.

Az utóbbi években az ország átfogó megközelítés elvén alapuló védelmének megvalósításában a védelmi igazgatás szerepe, fontossága megnőtt, feladata, hatás- és jogköre kiszélesedett. A rendszerben elfoglalt helyének megértéséhez meg kell vizsgálnunk a védelmi igazgatás kialakítását a különböző időszakokban.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

A FEGYVERES ERŐ ÉS A POLGÁRI VÉDELMI FELADATOK RENDSZERÉNEK ÖSSZEFÜGGÉSEI

A polgári védelem és ennek jogelődje a légoltalom azzal a céllal lett létrehozva, hogy az országot ért fegyveres támadás, valamint a hátország ellen légi támadó eszközökkel végrehajtott csapások következményeit csökkentse, a károk felszámolásával, a lakosság életének és anyagi javainak megóvásával, a nemzeti vagyon védelmével kapcsolatos feladatokat szervezze, koordinálja és irányítsa. Ez a feladat a megalakulástól napjainkig végigkísérte a szervezetet, jelentősége (prioritása), illetve a védekezés elve és módszere a támadó eszközök fejlődésével, a nemzetközi helyzet változásával, hazánk biztonságpolitikai célkitűzéseivel, valamint a mindenkor kormányzati szándékkal összhangban folyamatosan változott, de soha nem szűnt meg.

A fegyveres erő, mint a honvédelmi rendszer eleme, és a polgári védelem kapcsolatát a polgári-katonai együttműködés oldaláról célszerű vizsgálni, melynek két területe van. Az egyik terület a fegyveres erők által a polgári védelem számára nyújtott segítség és támogatás a „nem katonai jellegű” veszélyek, válságok és katasztrófák kezeléséhez. A fegyveres erők feladatai között szerepel a polgári védelmi feladatok ellátásában való közreműködés, valamint elemi csapások, ipari szerencsétlenségek, katasztrófák, illetve közveszély vagy közérdekű üzemek működésének megzavarása esetén a segítségnyújtás. E feladat ellátása érdekében a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség működteti a honvédelmi katasztrófavédelmi rendszerét (HKR).

A másik terület a polgári szféra által szükség esetén a fegyveres erők részére nyújtott támogatás és segítség. Ez a terület alapvetően nem más, mint azoknak a tervezési, szervezési tevékenységeknek az összessége, amelyek egy válság vagy háború esetén biztosítják a fegyveres erők igényeinek kielégítését a polgári erőforrásokhoz való időbeni hozzáféréssel. Ezzel összefüggésben a polgári védelem és a fegyveres erő kapcsolatát alapjában behatárolja a Genfi Egyezmények 1977. évi I. kiegészítő Jegyzőkönyve, mely kimondja, hogy a polgári védelem fegyveres tevékenységet nem végezhet, és nem hajthat végre olyan feladatot, mely a harccselekményekkel összefügg, vagy azt közvetlenül támogatná.

Léteznek azonban a polgári védelem által nyújtható támogatásnak olyan területei, melyek ennek a feltételnek eleget tesznek. Ilyenek például:

- a hadműveletek polgári támogatása (települések kiürítése),
- olyan katonai objektumok polgári közreműködéssel történő mentése, melyek egyben a lakosság és az anyagi javak védelmét is szolgálják,
- a gazdaság (és annak részét képező polgári szervek, üzemek, vállalatok) működőképességének fenntartása, állóképességének biztosítása, melynek megvalósulásában jelentős szerepe van a polgári védelmi feladatokat ellátó szervezeteknek is,
- a sérült és életveszélybe került katonák mentése, a fegyveres küzdelem veszélye miatt kialakult migráció kezelése,

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

- a lehetséges katasztrófák általi veszélyeztetésről történő tájékoztatás, és információk megadása.

Ezek végrehajtására fel kell készülni, ami a tervezés, a kiképzés, az információ-csere területén folyamatos és szoros együttműködést igényel a honvédelem minden elemétől. Az 1970-es években kezdődött katonai enyhülési folyamat, kedvező hatását beárnyékolja az egyre gyakoribbá váló nukleáris- és vegyi balesetek, természeti katasztrófák és ökológiai károk nagy száma és pusztító hatása. Ma már Magyarország biztonságát fenyegető tényezők között – bár teljességgel nem kizárhatóak – sem a háború, hanem a békeidejű válságok és katasztrófák állnak az első helyen. Ennek megfelelően változott a magyar polgári védelem cél- és feladatrendszere is, így napjainkban kiemelt jelentőséggel bír, és fő feladatává vált a lakosság és az anyagi javak katasztrófák elleni védelme. Nagy erőket igénylő mentési feladatok esetén a katasztrófatörvény – összhangban a honvédelmi törvénnyel – lehetőséget biztosít a teljes honvédelmi rendszer aktivizálására is. Ennek az a lényege, hogy a rendszer törvényi és hatósági eszközeinek alkalmazásával, az állampolgárok mozgósításával, a nemzetgazdaság erőforrásainak igénybevitelével, az állami tartalékok mobilizálásával segíti a védekezést.

A VÉDELEMBEN RÉSZTVEVŐ RENDVÉDELMI-, ÉS MÁS SZERVEK KAPCSOLATA A POLGÁRI VÉDELMI FELADATOK RENDSZERÉVEL

A honvédelmi rendszer elemei között kell megemlíteni a rendvédelmi szerveket, valamint mindazon más szerveket, szervezeteket, amelyek a védelmi feladatok ellátásában részt vesznek. Ezek között szerepelnek olyanok, amelyeknek alaprendeltetése is védelmi jellegű, mint például a rendőrség, tűzoltóságok, terrorelhárító szervek stb., és vannak olyanok is, amelyek az alaprendeltetése nem védelmi jellegű, de szerepük van az ország védelmi feladatainak ellátásában. (például államigazgatási és önkormányzati szervek, ügyészségek, bíróságok). Ha vizsgáljuk ezek kapcsolatát a polgári védelem szervezetével és feladatrendszerével, megállapítható, hogy azok különböző szinteken és formában valósulnak meg.

A Rendőrség, Tűzoltóság, a Mentőszolgálatok és a polgári védelem kapcsolata a feladatok végrehajtása során alapvetően a helyi és a területi szintre korlátozódik, de a veszélyhelyzet intenzitásától függően országos szintre emelkedhet. A szervezetek közötti együttműködést egy település esetén, helyi szinten elsősorban a polgármesterek, az esemény jellegétől és kiterjedésétől függően a helyi védelmi bizottságok koordinálják. Területi szinten ezt a feladatot a megyei, fővárosi bizottságok látják el, míg országos szinten ez a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság feladata. A feladatok végrehajtása során nem csak a rendvédelmi szervek nyújtanak segítséget a polgári védelmi szervezeteknek és szervezeteknek, hanem saját feladataik ellátásához ők is igényelhetik és igénybe is veszik a polgári védelem szakmai segítségét.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

A fenti rendvédelmi és a védelemben résztvevő más szervezeteknek és szervezeteknek további – jogszabályok által előírt saját – védelmi (honvédelmi, katasztrófavédelmi, polgári védelmi stb.) feladataik is vannak, amelyeket saját hatáskörben és saját rendszerükben teljesítik.

KATASZTRÓFAVÉDELMI FELADATOK TERRORTÁMADÁS ESETÉN

A KATASZTRÓFAVÉDELMI FELADATRENDSZER CSOPORTOSÍTÁSA

A rendészettudomány rendszerezésén belül a katasztrófavédelmi feladatrendszert három főcsoportra szokták tagolni, ami a hivatásos katasztrófavédelmi szervezetek feladatrendszeri felépítését is tükrözi:

- megelőzés/felkészülés,
- beavatkozás/elhárítás,
- helyreállítás/újjaépítés.

Mennyire jósolható, jelezhető előre a terrorakciók bekövetkezése, illetve potenciális következményei? Lehetséges-e a felkészülés ilyen jövőbeni eseményekre? Ha igen, miként? Természetesen a prevenció elsősorban nem a tűzoltóság, hanem egyéb társszervek (például a nemzetbiztonsági szolgálatok, terrorelhárító szervezetek) hatáskörébe tartozik. Azonban a megelőzési időszak feladata az is, hogy a különböző szervezetek áttekintik lehetőségeiket, és ez alapján terveket, eljárásrendeket készítenek, megszervezik az érintett szervezetek együttműködését.

A megelőzési-felkészülési jellegű tevékenységet a tényleges operatív működés, a beavatkozási-elhárítási feladatok követik.

Jelenleg speciálisan a terrorcselekmények felszámolására vonatkozó külön szabályzat nem áll a hivatásos tűzoltóságok rendelkezésére. Ilyen esemény esetén valószínűleg „csak” a nem terror jellegű, hanem „hasonló” kimenettel járó káresemények kárfelszámolási sémái mentén történne a mentés. A szakemberek szerint „a terrorcselekmények következményeinek felszámolásához szükséges a többi között a riasztások, az értesítések, a titkosított adatközlések, az eseményminősítések gyors megvalósítása, a hatékony reagáláshoz, pedig elengedhetetlen a kidolgozott eljárási rendek alkalmazása magas fokú együttműködésben a társ beavatkozó szervezetekkel.”

A sikeres beavatkozás érdekében a katasztrófavédelemnek is ki kell alakítania az ilyen speciális helyzetre vonatkozó mentési és tűzoltási taktikáját. Ennek sikeres működtetése egy sajátos, a katasztrófavédelem terrorelhárítással összefüggő beavatkozási-védekezési alrendszerét – tevékenységi eljárásrendet – igényel.

Ennek – a végrehajtandó feladatok jellegéből következő, a teljesség igénye nélkül felsorolandó – néhány eleme:

- megfelelő nagyságú erő-eszköz riasztása egy terrorreseményhez az egyéb jellegű káreseményekhez képest,

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

- helyszín megközelítése,
- a gépjárművek felállítási helyének megválasztása (mentők, tűzoltók, stb.),
- a beavatkozó állomány védőfelszerelésének meghatározása a dominóhatás figyelembevételével,
- a mentésben résztvevők védelme a másodlagos, harmadlagos robbantásokkal szemben,
- a kritikus zónában beavatkozó állomány létszámának meghatározása,
- a megfelelő nagyságú terület lezárása, a különböző veszélyességi övezetek, zónák közötti mozgások koordinálása,
- a társszervek, illetve a mentésben résztvevők közötti kommunikáció biztosítása,
- vegyi anyagok, mérgező gázok jelenlétének és koncentrációjának folyamatos mérése,
- megfelelő tartalékképzés, logisztikai háttér,
- irányítási jogkörök, vezetési hierarchia vizsgálata.

A fent felsorolt tényezők figyelembevétele elengedhetetlen a beavatkozás sikeréhez a terrortámadás esetén, mivel az ilyen akció során sokkal elővigyázatosabban, több tényezőt figyelembe véve kell eljárni, mint egyéb tűzoltási és mentési tevékenységünk végrehajtása során.

Természetesen, a munka nem fejeződik be a kárfelszámolással. Az utógondozás időszakában a következmények kezelése, az eredeti körülmények helyreállítása, illetőleg az újjáépítés kerül végrehajtásra.

A tapasztalatokat, értékeléseket a társszervekkel közösen, együtt kell végrehajtani a jövőre vonatkozó stratégiák, lehetséges forgatókönyvek kidolgozása érdekében.

TÁRSSZERVEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az elmúlt évek terrorcselekményeinek (New York, Madrid, London, Oroszország, Franciaország, stb.) tapasztalatai alapján a tűzoltóságnak, mint a katasztrófavédelem szerves részének, mindenképpen ki kell dolgoznia stratégiáját egy potenciális terrorcselekményre vonatkozóan. A feladatok szerteágazóak, a lehetséges következmények összetettek, ezért az erők összpontosítására van szükség. Bekövetkezett terrorcselekmény felszámolása esetén elengedhetetlen a különböző társszervek együttműködése. Többféle szervezetnek meg kell jelennie és „tennie a dolgát” a helyszínen: a tűzoltóságnak életet menteni, tüzet oltani, a mentőknek ellátni a sérülteket, a rendőrségnek végre kell hajtania a terület lezárását, a gázműveknek, elektromos műveknek gondoskodni a közművek elzárásáról, az önkormányzat mérnöki ügyeletének, statikusának megállapítani, hogy mennyire sérült az épületszerkezet és még sorolhatnám, mennyi feladatot kell megoldani.

Magyarország – szerencsére –nem rendelkezik gyakorlati tapasztalatokkal a terrorcselekmény, illetve tömegpusztító-fegyverek alkalmazására vonatkozóan. Jelenleg hazánkban nincs olyan szervezet, amely önállóan képes lenne egy ilyen szituációban az összes fela-

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

datot végrehajtani. Sem a humán erő, sem a szükséges eszközök terén nem rendelkezik semmilyen szerv a kívánt mennyiségi és minőségi tényezőkkel. Azonban a terrorizmussal napjainkban már nem csak, mint fenyegetettséggel kell számolnunk, hanem fel kell készülnünk egy minden aspektusában kiszámíthatatlan támadás következményeinek felszámolására.

Annak ellenére, hogy a tűzoltóság „az egyetlen beavatkozó szerv, amely a nap bármely szakában két perc riasztási idővel, technikai eszközökkel felszerelt egységekkel a legrövidebb úton tud a kárhelyre vonulni, és ott szervezeten beavatkozni”, egy komplex beavatkozásnál a tűzoltóságnak is megvannak a maga korlátai, a sikeres beavatkozás csak a társszervek különleges képességeinek maximális kihasználása és együttműködése mellett lehetséges.

Itt elsősorban a területzárást végrehajtó rendőrségre, illetve az egészségügyi ellátást végző mentőszolgálatra kell gondolni. Ami ezt az utóbbit illeti, fontos, hogy a „civil” orvosok jelenleg nem rendelkeznek sem speciális felszereléssel, sem védőruhával, amelynek a használata a kárhelyszínen szükséges lehet. Ezért a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság a Fővárosi Önkormányzattal együtt létre hozta a „Doktor szolgálatot”, amely orvos (mentő), mentő-ápoló- és gépkocsivezetőből (hivatásos tűzoltó) áll és légzőkészülékkel, ún. „mérég táskával”, védőruhával, sisakkal, speciális felszerelésekkel rendelkezik. Ez a szolgálat a kár- illetve terrorcselekmény helyszínén (a metró alatt is) el tudja látni elsősorban, a sérült tűzoltókat, bárhova el tud menni, ahova a mentők nem. Természetesen, ez a szolgálat nincsen se alá-, se fölérendelt viszonyban az OMSZ munkatársaival; egyikük sem irányíthatja a másikat.

Amikor társszervek közötti együttműködésről beszélünk, akkor az egyik legfontosabb kérdés az információáramlás, a kommunikáció. A különböző rendvédelmi szerveknél jelenleg még nem működik rutinszerűen a kárhelyszínen a rádióforgalmazás. Megállapítást nyert, hogy a például a New York-i WTC elleni támadás következményeinek felszámolását nagymértékben nehezítette, hogy a különböző társszervek közötti kapcsolat nem volt megfelelő, az információk nem jutottak el megfelelő helyekre.

ÖSSZEFOGLALÁS

Jelen tanulmány rámutat arra, hogy a terrorcselekmények következtében kialakuló katasztrófavhelyzetek kezelése során az abban részt vevő szervek és szervezetek közötti együttműködést az is megnehezíti, hogy jelenleg speciálisan terrorcselekmények miatti katasztrófavhelyzet felszámolására vonatkozó szabályzat, amely például a tömegpusztító fegyverek terroristák általi esetleges alkalmazását is fegyelembé veszi, nem áll a társszervek rendelkezésére.

„Egy terrorakció során működésbe lépő katasztrófa-elhárítási technológia a hasonló kiemelt, de más kiváltó hatás eredményezte helyzetek kezelésére kidolgozott szakmai elveknek megfelelően kerül alkalmazásra.” Ahogy a fentiekben már kiemelt, az együtt-

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 2. szám

működés nem szabad, hogy véget érjen a kárfelszámolással, a tapasztalatokat, értékeléseket közösen, együtt kell végrehajtani a jövőre vonatkozó eljárásrend, taktika, stratégiák, valamint a jogszabályi bázis kidolgozása érdekében.

E tevékenységben meghatározó fontosságú a védekezést, kárfelszámolást végző szervezetek, a tevékenységüket irányító és koordináló szervezetek, az abban közreműködő szervezetek – azaz a védelmi igazgatás teljes spektrumának részvétele.

Kulcsszavak: Biztonsági kockázatok, terrorizmus, terrorcselekmény, tömegpusztító fegyverek, védelmi igazgatás, megelőzés, katasztrófavédelmi feladatok, társszervek, mentés, védelem komplex rendszere.

Wordkeys: Security risks, terrorism, terrorist attacks, weapons of mass destruction, defend managment, prevention, disaster managment tasks, associate bodies, rescuing, complex system of defence

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Szentés László (2014): Magyarország Védelmi Igazgatása a Közigazgatás Új Környezetében. Budapest, Zrínyi Kiadó,
2. A Kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról,
3. Horváth Galina Vlagyimirovna (2011): A tűzoltóság szerepe terrorcselekmény bekövetkeztekor. Hadmérnök, 2011. március VI. évfolyam 1. sz. pp. 145-154.,
4. Németh Sándor - Dr. Patyi Sándor: Védelmi felkészítés és az országmozgósítás, Új Honvédségi Szemle, Hadművészet Budapest, 1997/10. szám (részidézet),
5. Hadtudományi Lexikon Budapest, 1995. ISBN 963 04 5226 X (II. kötet).